

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 396

**Finanse i rachunkowość
na rzecz zrównoważonego rozwoju –
odpowiedzialność, etyka, stabilność finansowa
Tom 2. Rachunkowość**

Redaktorzy naukowci
Jacek Adamek
Joanna Zuchewicz

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2015

Redakcja wydawnicza: Barbara Majewska
Redakcja techniczna: Barbara Łopusiewicz
Korekta: Barbara Cibis
Łamanie: Beata Mazur
Projekt okładki: Beata Dębska

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania
znajdują się na stronie internetowej Wydawnictwa
www.pracnaukowe.ue.wroc.pl
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Publikacja udostępniona na licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 3.0 Polska
(CC BY-NC-ND 3.0 PL)

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2015

ISSN 1899-3192
e-ISSN 2392-0041

ISBN 978-83-7695-520-9

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Zamówienia na opublikowane prace należy składać na adres:
Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
ul. Komandorska 118/120
53-345 Wrocław
tel./fax 71 36 80 602; e-mail:econbook@ue.wroc.pl
www.ksiegarnia.ue.wroc.pl
Druk i oprawa: TOTEM

Spis treści

Wstęp	7
Aleksandra Banaszekiewicz, Ewa Makowska: Kodeks zawodowej etyki w rachunkowości w świetle badań ankietowych	9
Małgorzata Ciecziura: Etyka w świetle rozwijającego się behawioryzmu w rachunkowości	19
Justyna Dyduch: Środowiskowe informacje finansowe w raportach rocznych spółek publicznych z sektora chemicznego	28
Justyna Fijałkowska: Raportowanie CSR a kwestie etyki i odpowiedzialności przedsiębiorstw	39
Tomasz Gabrusewicz, Wiesława Przybylska-Kapuścińska: Umocowanie pieniądza jako jednostki pomiaru wartości ryzyka w rachunkowości	48
Dariusz Gregorczyk: Raportowanie zintegrowane w tworzeniu wspólnej wartości (CSV)	59
Artur Holda, Małgorzata Adamik-Citak: Wycena w wartości godziwej rzeczowych aktywów trwałych a wartość kapitałów własnych w wyniku implementacji MSSF w polskich realiach gospodarczych – podejście pragmatyczne	67
Aldona Kamela-Sowińska: Interes publiczny czy interes społeczny? Co chroni rachunkowość jednostek sektora finansów publicznych?	77
Maria Kukurba: EVA jako narzędzie controllingu finansowego	85
Adam Lulek, Dominika Zielińska: Rola sprawozdawczości finansowej spółek z sektora energetycznego we wspieraniu zrównoważonego rozwoju... ..	96
Grażyna Michalczyk, Teresa Mikulska: Znaczenie raportowania zintegrowanego w zmniejszaniu luki wartości przedsiębiorstwa	105
Teresa Mikulska, Grażyna Michalczyk: Koszty zaangażowania społecznego przedsiębiorstwa	113
Beata Rogowska: Społeczny wymiar rachunkowości w świetle etyczno-normatywnych teorii	123
Anna Spoz: Koncepcja prawdziwego i rzetelnego obrazu w systemie rachunkowości jednostki	132
Arleta Szadzińska: Przejrzystość i porównywalność informacji niefinansowych w sprawozdawczości spółek w świetle zmian regulacji unijnych	141
Dawid Szutowski: Innowacje i wartość rynkowa przedsiębiorstw turystycznych. Analiza zależności	150
Jolanta Wiśniewska: Weryfikacja danych pozafinansowych w raportach CSR polskich spółek	159

Summaries

Aleksandra Banaszekiewicz, Ewa Makowska: The Code of Professional Ethics in Accounting in the light of the survey.....	9
Małgorzata Cieciora: Ethics in the light of the evolving behaviorism in accounting.....	19
Justyna Dyduch: Environmental financial information in annual reports of listed companies of chemical sector	28
Justyna Fijałkowska: CSR reporting vs. ethics and companies' responsibility	39
Tomasz Gabrusewicz, Wiesława Przybylska-Kapuścińska: Money strengthening as a measurement unit of the risk value in accounting	48
Dariusz Gregorczyk: Integrated reporting in creating shared value (CSV) ...	59
Artur Holda, Małgorzata Adamik-Citak: Valuation in fair value of fixed tangible assets vs. the value of equity as a result of IFRS implementation in Polish economic reality – pragmatic approach.....	67
Aldona Kamela-Sowińska: Public interest vs. social welfare? What kind of interest protects accounting of units of the public finance sector?.....	77
Maria Kukurba: EVA as a tool in financial controlling.....	85
Adam Lulek, Dominika Zielińska: The role of financial reporting of the energy companies in support of sustainable development.....	96
Grażyna Michalczyk, Teresa Mikulska: The importance of integrated reporting in reducing the value gap of an enterprise	105
Teresa Mikulska, Grażyna Michalczyk: Costs of corporate social engagement	113
Beata Rogowska: Social dimension of accounting in the light of ethical normative theory.....	123
Anna Spoz: A true and fair view in company accounts	132
Arleta Szadziewska: Changes in EU regulations and the transparency and comparability of non-financial information in reports.....	141
Dawid Szutowski: Innovation and market value of tourism enterprises: a regression analysis	150
Jolanta Wiśniewska: Verification of non-financial data in CSR reports of Polish companies	159

Adam Lulek, Dominika Zielińska

Uniwersytet Szczeciński

e-mail: adam-lulek@wp.pl; d_zielinska@tlen.pl

ROLA SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ SPÓŁEK Z SEKTORA ENERGETYCZNEGO WE WSPIERANIU ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

THE ROLE OF FINANCIAL REPORTING OF THE ENERGY COMPANIES IN SUPPORT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

DOI: 10.15611/pn.2015.396.10

Streszczenie: Do najważniejszych zadań rachunkowości należy tworzenie wiarygodnego obrazu działalności przedsiębiorstw prezentowanego w postaci sprawozdania finansowego. Zatem informacje zawarte w sprawozdaniu muszą być wiarygodne, sprawdzalne, przejrzyste, istotne oraz kompletne. Przepisy prawne określają minimalny zakres informacji, które muszą być ujęte w sprawozdaniu. Zawarcie w dokumentach sprawozdawczych dodatkowych danych uzależnione jest wyłącznie od przedsiębiorstwa oraz celu, któremu ma służyć ujawnienie większej ilości informacji dotyczących prowadzonej przez przedsiębiorstwo działalności. Na podstawie danych publikowanych na stronach internetowych przez spółki giełdowe z WIG Energia wykazano zakres dodatkowych informacji, które znajdują się lub których brakuje w sprawozdaniach finansowych mających znaczący wpływ na skuteczność prowadzonej polityki zrównoważonego rozwoju w przedsiębiorstwie.

Słowa kluczowe: sprawozdawczość finansowa, zrównoważony rozwój, spółki giełdowe, indeks WIG Energia.

Summary: One of the most important tasks of accounting should be creating a reliable picture of business operations presented in the form of financial statements. Thus, the information contained in the report must be reliable, verifiable, transparent, relevant and complete. Laws define the minimum information that must be included in the report. Adding the additional data reporting in the document depends only on the company and the purpose served by the disclosure of more information on the activities carried out by the company. On the basis of data published on the websites of the companies listed with WIG Energy, there were shown the additional information and its lack in financial statements which have a significant impact on the effectiveness of the policy of sustainable development in the enterprise.

Keywords: financial reporting, sustainable development, listed companies, energy WIG index.

1. Wstęp

Prezentowanie niefinansowych informacji w raportach okresowych spółek giełdowych jest istotne dla ich odbiorców. Ważne jest, aby przedsiębiorstwa szeroko opisywały informacje na temat wspierania zrównoważonego rozwoju w sprawozdaniach finansowych. Jest to istotne, ponieważ poszerza zasób informacji posiadanych przez odbiorców na temat spółek i pozwala przedstawić pełniejszy obraz przedsiębiorstw ewentualnym inwestorom. Celem artykułu jest wykazanie, że spółki giełdowe nie prezentują w sprawozdaniach finansowych wystarczających informacji dotyczących wspierania zrównoważonego rozwoju. Są to informacje pokazujące przedsiębiorstwa z perspektywy niefinansowej, która staje się coraz bardziej istotna w sprawozdawczości finansowej. Odbiorcy sprawozdań coraz częściej zwracają uwagę na tego typu dane. Odpowiednia prezentacja takich danych, może przynieść szereg korzyści zarówno przedsiębiorstwom, jak i odbiorcom.

2. Metodyka badań i przebieg procesu badawczego

W trakcie pisania artykułu zostały wykorzystane metody: indukcji, dedukcji, analizy opisowej, a także analiza *desk research*. Proces badawczy polegał na zidentyfikowaniu problemu badawczego, którym jest niewystarczające wyszczególnienie w sprawozdawczości spółek informacji dotyczących wspierania zrównoważonego rozwoju. Podczas badań zostały przeanalizowane sprawozdania finansowe i strony internetowe spółek z indeksu WIG Energia. Końcowy etap badań polegał na ustosunkowaniu się do problemu. Na tej podstawie zostały wyciągnięte wnioski.

3. Rola sprawozdawczości finansowej

Zgodnie z art. 45 ust. 2-4 ustawy o rachunkowości¹ (dalej UoR) sprawozdanie finansowe składa się z:

1. bilansu,
2. rachunku zysków i strat,
3. informacji dodatkowej, obejmującej wprowadzenie do sprawozdania finansowego oraz dodatkowe informacje i objaśnienia,
4. zestawienia zmian w kapitale własnym,
5. rachunku przepływów pieniężnych.

Dokumentem, w którym przedsiębiorstwo może ująć więcej wiadomości odnośnie do prowadzonej działalności, jest informacja dodatkowa. To właśnie w tym dokumencie odbiorca zewnętrzny powinien szukać danych dotyczących np. społecznej odpowiedzialności biznesu czy też działań mających wpływ na zrównoważony rozwój.

¹ Ustawa z 29 września 1994 r. o rachunkowości, Dz.U. z 2013, poz. 330 ze zm.

Adresatami sprawozdania finansowego są nie tylko odbiorcy wewnętrzni i zewnętrzni, ale także urzędy skarbowe oraz sądy rejestrowe. W przypadku odbiorców instytucjonalnych sprawozdanie finansowe stanowi dokument sformalizowany, opisujący działalność jednostki w przeszłości. Obowiązki wobec odbiorców instytucjonalnych nie powinny ograniczać jednostek do wykazywania jedynie podstawowych informacji, ponieważ głównym odbiorcą sprawozdania finansowego są użytkownicy, którzy na podstawie zawartych w nim informacji podejmują decyzje ekonomiczne [Gos, Hońko, Szczypa 2013]. Jednostki przy sporządzaniu sprawozdania finansowego nierzadko kierują się własnym interesem, mając bezpośredni wpływ na jakość oraz zakres ujawnionych informacji, co może nie być zbieżne z oczekiwaniami właścicieli kapitału oraz odbiorców zewnętrznych. Specyficznym odbiorcą sprawozdań finansowych są banki, które rozpatrują zdolność spłaty zobowiązań długoterminowych przy jednoczesnej analizie majątku mogącego stanowić zabezpieczenie spłaty udzielonego kredytu.

Sprawozdanie finansowe sporządzane jest w części w ujęciu liczbowym oraz w ujęciu opisowym. To właśnie część opisowa stanowi bardzo ważne uzupełnienie danych liczbowych, które niekiedy mogą być niekompletnym źródłem informacji. Analiza łącznie wszystkich elementów sprawozdania finansowego, które dostarczają informacji z różnych obszarów działalności jednostki, umożliwi ocenę kierunków oraz sposobu prowadzenia działalności gospodarczej.

Aby sprawozdania finansowe stanowiły podstawę do podjęcia przez odbiorców zewnętrznych racjonalnych decyzji, czy to inwestycyjnych, czy też kredytowych, muszą one być sporządzone przy uwzględnieniu nadrzędnych zasad rachunkowości mianowicie:

1. koncepcji wiernego i rzetelnego obrazu (dążenie do możliwie dokładnego odwzorowania rzeczywistości),
2. zasady memoriałowej (ujęcie przychodów i kosztów dotyczących danego roku, niezależnie od terminu ich zapłaty),
3. zasady współmierności (przypisanie przychodom odpowiadających im kosztów),
4. zasady kontynuacji działalności (założenie, że jednostka będzie prowadziła działalność w ciągu najbliższego roku bez istotnych negatywnych zmian),
5. zasady ostrożności (szacunkowe przyjmowanie niższej wartości aktywów i wyższej wartości pasywów),
6. zasady istotności (stosowanie uproszczeń niemających istotnego wpływu na wierną i rzetelną prezentację danych),
7. zasady ciągłości (stosowanie przyjętych rozwiązań przez cały okres sprawozdawczy),
8. zasady wyższości treści nad formą (prezentacja operacji gospodarczych w księgach rachunkowych zgodnie z ich treścią ekonomiczną),
9. zasady zakazu kompensat (brak możliwości prezentacji danych w sprawozdaniu w postaci skompensowanej istotnych pozycji aktywów i pasywów).

Wiarygodność rachunkowości jako systemu jest istotna zwłaszcza w sytuacji kryzysu zaufania do informacji ekonomicznych, wynikającego z głoszonych dość powszechnie sugestii o tzw. rachunkowości kreatywnej [Micherda (red.) 2012]. Użytkownicy informacji zawartych w sprawozdaniach finansowych mają prawo oczekiwać, że specjalnie do tego powołane organy państwowe, działające na mocy poszczególnych ustaw, będą stały na straży minimalizacji oszust księgowych, a tym samym ograniczały możliwość fałszowania sprawozdań finansowych przez zarządy przedsiębiorstw. Informacje, które mogą być użyteczne, powinny być porównywalne oraz stałe w czasie. Należy tutaj zaznaczyć, że istnieje ścisły związek pomiędzy jakością informacji zawartych w sprawozdaniach finansowych a efektywnością decyzji podejmowanych na ich podstawie.

Zakłada się, że osoby sporządzające sprawozdania finansowe przedstawią rzetelny obraz sytuacji przedsiębiorstwa, który umożliwi odbiorcom zewnętrznym podjęcie racjonalnych decyzji, szczególnie kapitałowych decyzji inwestycyjnych. Oszustwa księgowe stanowią zatem bezpośrednie zagrożenie nie tylko dla użytkowników sprawozdań finansowych przedsiębiorstw w postaci błędnie podjętych decyzji, ale także dla fundamentalnych wartości społecznych [Kutera, Hołda, Surdykowska 2006].

4. Istota zrównoważonego rozwoju

W ostatnich latach dużego znaczenia nabral model zrównoważonego rozwoju (*sustainable development*). W literaturze przedmiotu znajduje się wiele definicji, które za wspólny mianownik przyjmują ekorozwój. Z punktu widzenia działalności przedsiębiorstw, obok celów, jakimi są rozwój przedsiębiorstw, wzrost obrotów oraz zyskowności przy jednoczesnym wykorzystaniu w prowadzonym biznesie nowoczesnych maszyn i urządzeń posiadających certyfikaty jakościowe, jest również dbałość o zachowanie równowagi pomiędzy prowadzoną działalnością a otoczeniem, w którym przedsiębiorstwo funkcjonuje. Jest to ściśle związane z utrzymaniem integralności efektywności ekonomicznej, społecznej oraz ekologicznej.

Ukierunkowanie środowiskowe w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa prowadzi do wzrostu efektywności przedsiębiorstwa, co przejawia się głównie w ograniczeniu kosztów, redukcji zanieczyszczeń w wyniku samoregulacji, która zapewnia elastyczność i większą skuteczność w wypełnianiu środowiskowych wymagań, zdobyciu przewagi konkurencyjnej oraz możliwości uzyskania pomocy rządowej dla przedsiębiorstw podejmujących inicjatywy środowiskowe [Mazur-Wierzbicka 2005].

System rachunkowości przedsiębiorstw jako najważniejszy system informacyjny nie pozostaje obojętny na zmiany zachodzące w otoczeniu. Uwarunkowania idei zrównoważonego rozwoju także oddziałują na system rachunkowości, który poprzez generowane w nim informacje wpływa na skuteczność prowadzenia polityki zrównoważonego rozwoju w przedsiębiorstwie.

Rozwój gospodarczy, zwiększony elektroniczny dostęp do informacji, a także zmiany w postrzeganiu roli przedsiębiorstwa w środowisku społecznym spowodowały wzrost znaczenia tzw. wartości niematerialnych z zakresu społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw (dalej CSR). Ujęcie dodatkowych informacji na temat zasobów ludzkich, innowacyjności w przedsiębiorstwie, wpływu na środowisko i społeczność lokalną czy też reputacji może wpłynąć na zwiększenie bieżącej wartości jednostki, a także perspektyw jej przyszłego wzrostu.

Obecnie pojęcie CRS stało się bardzo popularne. Przedsiębiorstwa, szczególnie spółki giełdowe, coraz częściej publikują informacje na temat podjętych decyzji czy też działań mających wpływ na społeczeństwo i środowisko, wynikające z ich przejrzystego i etycznego zachowania. Według ISO 26000 zachowania w ramach CSR należy postrzegać jako te, które:

1. przyczyniają się do zrównoważonego rozwoju, zdrowia i dobrobytu społeczeństwa,
2. uwzględniają oczekiwania interesariuszy,
3. są zgodne z obowiązującym prawem i spójne z międzynarodowymi normami zachowania,
4. są spójne z organizacją i praktykowane w jej relacjach².

W dzisiejszych czasach w ocenie wartości przedsiębiorstwa oprócz kategorii zysku oraz pozycji rynkowej bierze się pod uwagę między innymi relacje z pracownikami, klientami, dbałość o środowisko naturalne, które przekładają się na końcowy rezultat działalności gospodarczej. Konsekwencją rosnącego znaczenia społecznych i ekologicznych aspektów funkcjonowania przedsiębiorstw jest wzmożone zainteresowanie ich sprawozdawczością w tym zakresie [Krasodomska 2012]. Dlatego też ilość informacji ujawnianych w sprawozdaniach finansowych będzie się zwiększała, co zapewni odbiorców zewnętrznych o etycznym działaniu w społeczności lokalnej oraz dbaniu o środowisko naturalne, w którym przedsiębiorstwo funkcjonuje.

Dodatkowo wraz z postępującą globalizacją, rozwojem działalności proekologicznej, a także zwiększającą się świadomością ekologiczną przedsiębiorstwa zaczęły dostrzegać, iż troska o środowisko będzie miała wymierne dla nich korzyści, przede wszystkim może wpływać na poprawę wizerunku oraz reputacji w otoczeniu, w którym funkcjonuje.

5. Rola sprawozdawczości finansowej spółek we wspieraniu zrównoważonego rozwoju na przykładzie indeksu WIG Energia

Spółki giełdowe, publikując sprawozdania kwartalne (w tym także roczne), mają szansę pokazać nie tylko dane finansowe. Przedsiębiorstwa mogą przedstawić informacje niefinansowe, np. dotyczące społecznej odpowiedzialności biznesu, w tym

² <http://www.csrinfo.org/pl/component/content/article/2590-iso-26000-nareszcie-precyzyjna-definicja-csr> (27.02.2015).

Tabela 1. Informacje dotyczące stosowania zrównoważonego rozwoju w sprawozdaniach finansowych na przykładzie wybranych spółek z indeksu WIG Energia

Nazwa spółki	Sprawozdanie jednostkowe	Sprawozdanie z działalności
Elektrociepłownia Będzin S.A.	W sprawozdaniu rocznym (nie wliczając sprawozdania z działalności) Elektrociepłowni Będzin nie znaleziono informacji dotyczących wspierania zrównoważonego rozwoju.	W raporcie można jedynie wyczytać informacje na temat wspierania przez spółkę imprez plenerowych oraz działań charytatywnych oraz przekazania darowizn dla domów dziecka.
Enea	W sprawozdaniu jednostkowym spółki Enea nie znaleziono informacji na temat zrównoważonego rozwoju pomimo wnikliwej analizy.	W dziale dotyczącym społecznej odpowiedzialności biznesu opisane zostały najważniejsze działania spółki w danym roku. Jeden z punktów stanowi o opublikowaniu raportu na temat zrównoważonego rozwoju obejmującego okres od stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2012 r. Dodatkowo przeczytać można, iż „Grupa ENEA rozumie społeczną odpowiedzialność biznesu jako sposób zarządzania uwzględniający oczekiwania otoczenia, pozwalający na racjonalne zarządzanie zasobami oraz na trwałe zwiększanie wartości firmy w perspektywie zrównoważonego rozwoju”.
Kogeneracja S.A.	Brak informacji na temat wspierania zrównoważonego rozwoju.	W rozdziale III, w punkcie 5 o nazwie „Zrównoważony rozwój i odpowiedzialność społeczna” opisane zostały działania na rzecz środowiska naturalnego, patronatu nad Młodzieżowym Ośrodkiem Socjoterapii oraz działania na rzecz bioróżnorodności, a także promowania dostępu do energii oraz efektywności. Według spółki „Społeczna odpowiedzialność Spółki, wpisująca się w zasady Zrównoważonego Rozwoju, wyraża się poprzez politykę promującą racjonalne wykorzystanie energii, zaangażowanie w integrację osób niepełnosprawnych z otoczeniem i propagowanie postaw prozdrowotnych”. Dodatkowo wskazanych zostało 6 obszarów aktywności spółki w tym zakresie.
Polenergia	Spółka nie wyodrębnia informacji dotyczących zrównoważonego rozwoju w sprawozdaniu jednostkowym.	Brak informacji na temat działań dotyczących zrównoważonego rozwoju.
PGE	Brak pożądanych informacji dotyczących zrównoważonego rozwoju.	W sprawozdaniu nie został wyodrębniony osobny dział dotyczący zrównoważonego rozwoju. Zostały natomiast w poszczególnych jego miejscach opisane działania na rzecz minimalizowania wpływu spółki na środowisko naturalne oraz inwestycje w nowe odnawialne ekologiczne źródła energii. Dodatkowo Spółka informuje o działaniach na rzecz sportu, kultury i inicjatyw społecznych.
Tauron	W raporcie jednostkowym (wykluczając sprawozdanie zarządu z działalności) brak informacji dotyczących zrównoważonego rozwoju.	Spółka w sprawozdaniu wyodrębniła podrozdział „Polityka w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR)”, w którym spółka „W 2011 r., uznając, że komunikacja działań CSR jest szczególnie istotna w przypadku spółek giełdowych, w Strategii Korporacyjnej określona została potrzeba opracowania i wdrożenia (w ramach integracji funkcji PR) strategii CSR na poziomie spółki i Grupy TAURON. W związku z tym w 2012 r. została opracowana <i>Strategia Społecznej Odpowiedzialności Biznesu, czyli Strategia zrównoważonego rozwoju Grupy TAURON na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2020</i> ”. Strategia zrównoważonego rozwoju jest bezpośrednio związana ze wszystkimi obszarami działalności Grupy Kapitałowej TAURON, systematyzuje zarówno podejście do CSR, jak i metodologię oceny efektywności podejmowanych działań w oparciu o wskaźniki Global Reporting Initiative (Światowa Inicjatywa Sprawozdawcza). W 2013 r. wydano pierwszy raport zrównoważonego rozwoju, w którym przedstawione zostały zobowiązania Grupy Kapitałowej. W sprawozdaniu obszar ten jest szeroko opisywany.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań jednostkowych i sprawozdań z działalności danych spółek.

także o wspieraniu zrównoważonego rozwoju. Informacje dotyczące tego ostatniego problemu, zawarte w sprawozdaniach finansowych spółek, przedstawia tabela 1.

Analizując tabelę, można stwierdzić, że żadna spółka nie opisuje działań na rzecz zrównoważonego rozwoju w sprawozdaniach jednostkowych. Wynikać to może z faktu, iż nie jest to unormowane przepisami prawa. Brak takich informacji jest szkodliwy z punktu widzenia ich odbiorców, a także negatywnie wpływa na wizerunek spółki. Sprawozdania jednostkowe, ze względu na ich częstotliwość, są najpopularniejsze wśród inwestorów giełdowych i mogłyby zawierać informacje dotyczące działań na rzecz zrównoważonego rozwoju spółek z sektora „Energia”.

Inaczej problem wygląda w sprawozdaniach zarządu z działalności. Wszystkie spółki (z jednym wyjątkiem) publikują informacje na temat ich aktywności związanej ze zrównoważonym rozwojem. W sprawozdaniach tych jednak panuje pewien chaos. Każda spółka publikuje takie informacje, jakie chce i gdzie chce, przez co dane takie są trudne do znalezienia i porównania z innymi sprawozdaniami. Spółki powinny nazywać rozdziały albo podrozdziały słowami „zrównoważony rozwój”, aby czytający sprawozdanie mógł łatwo i szybko odszukać takie informacje. Obecnie informacje takie można znaleźć jednak po dłuższym czasie. Według analiz spółek z WIG Energia, informacje te na ogół mogą dotyczyć:

- wpływu spółki na środowisko naturalne,
- działań charytatywnych prowadzonych przez przedsiębiorstwa,
- organizacji specjalnych imprez,
- dostosowania swojej działalności operacyjnej do idei zrównoważonego rozwoju,
- kształcenia pracowników i organizowania szkoleń dla kadry.

Można pokusić się o stwierdzenie, że jakość i ilość tych informacji nie jest wystarczająca. Poza wskazanymi mankamentami dotyczącymi struktury spisu treści i wyszukania informacji, ich zawartość jest niskiej jakości. Nie pozwala ona wystarczającym stopniu uzupełnić wiedzy odbiorców korzystających ze sprawozdań na temat polityki zrównoważonego rozwoju prowadzonej w spółce.

Oprócz informacji publikowanych w sprawozdaniach jednostkowych czy z działalności jednostki spółki mają możliwość uzupełnienia informacji dotyczących zrównoważonego rozwoju poprzez strony internetowe. W tych miejscach takie informacje można znaleźć po wyszukaniu odpowiednich zakładerek, co przedstawia tabela 2.

Korzyściami z publikowania informacji dotyczących zrównoważonego rozwoju w raportach spółek giełdowych mogą być:

- lepsze kontakty spółek z odbiorcami,
- poprawa wizerunku spółek,
- wzmocnienie informacyjne sprawozdań,
- większa wiedza odbiorców odnośnie do działań przedsiębiorstw,
- korzyści społeczne wynikające z prezentacji takich informacji,
- większe zaufanie inwestorów giełdowych do spółek.

Tabela 2. Informacje o wspieraniu zrównoważonego rozwoju na stronach internetowych wybranych spółek energetycznych

Nazwa spółki	Strona internetowa	Informacje o zrównoważonym rozwoju
CEZ	http://www.cezpolska.pl/pl/dla-mediow/centrum-prasowe/76.html	Na stronie internetowej można jedynie przeczytać, że: „Misją Grup CEZ jest zrównoważony rozwój, nowe technologie, ochrona środowiska oraz efektywność energetyczna”. Dodatkowo można odnaleźć zakładkę „Pomagamy”, w której zawarte są dane dotyczące środowiska naturalnego.
Elektrociepłownia Będzin S.A.	http://www.ecbedzin.pl/ec-bedzin-s.a./relacje-inwestorskie/lad-korporacyjny	W zakładce ład korporacyjny można przykładowo przeczytać o „odpowiedzialności spółki wobec społeczeństwa i środowiska”.
Enea	http://www.enea.pl/news/2009-10-13/Deklaracja-o-zrownowazonym-i-spolecznie-odpowiedzialnym-rozwoju-619.html	Na stronie internetowej spółka mocno akcentuje podpisanie deklaracji o zrównoważonym i społecznie odpowiedzialnym rozwoju, co wpływa na jej pozytywny odbiór przez inwestorów.
Kogeneracja S.A.	http://www.kogeneracja.com.pl/index.php/kogeneracja/Kogeneracja/Zrownowazony-Rozwoj	Spółka na stronie internetowej posiada zakładkę „zrównoważony rozwój”, w której dokładnie opisane są działania przedsiębiorstwa w tym obszarze. Dane są satysfakcjonujące i dobrze zaprezentowane.
Polenergia	http://www.pepsa.com.pl/pl/strona/zrownowazony-rozwoj	Spółka również założyła zakładkę „zrównoważony rozwój”, w której swoje działania podzieliła na 8 priorytetów akcentujących działanie przedsiębiorstwa w tym obszarze, co pozytywnie wpływa na jej wizerunek.
PGE	http://www.gkpge.pl/biuro-prasowe/komunikaty-prasowe/korporacyjne/pge-zrownowazony-rozwoj-w-najwyzszym-standardzie?type=pdf	Ze strony internetowej spółki można pobrać plik w formacie pdf, w którym opisane są sukcesy dotyczące zaliczenia spółki do indeksu Respect Index.
Tauron	http://www.tauron-pe.pl/tauron/TAURON-dla-otoczenia/Strony/csr-strategia.aspx	Na stronie internetowej spółki, można znaleźć zakładkę „strategia zrównoważonego rozwoju”, w której opisane są cele na lata 2011-2020.

Źródło: opracowanie własne.

Strony internetowe spółek zawierają dodatkowe informacje, z których mogą skorzystać odbiorcy. Jednak nie powinny one zastępować, czy w znacznym stopniu uzupełniać sprawozdań finansowych w kwestii publikowania informacji dotyczących zrównoważonego rozwoju. Sumując informacje zawarte w raportach i w Internecie to wciąż zbyt mało, aby zaspokoić potrzeby odbiorców w tym obszarze.

6. Zakończenie

Zaangażowanie przedsiębiorstw w działalność społeczną biznesu oraz raportowanie działań podejmowanych w tym zakresie jest dobrowolne. W przeciwieństwie do sprawozdań finansowych, których zakres informacyjny jest uregulowany przepisami prawa, raporty społeczne cechują się dowolnością formy i zakresu prezentacji danych. Na podstawie analizy danych opublikowanych na stronach internetowych spółek giełdowych WIG Energia można stwierdzić, że coraz ważniejsze staje się uzupełnianie tradycyjnie sporządzanych sprawozdań finansowych o nowe informacje związane z realizacją polityki zrównoważonego rozwoju, które mają duże znaczenie dla ich otoczenia biznesowego. Badane spółki umieściły w swoich raportach informacje o celach realizowanych w ramach CSR, wykazując jednocześnie ich spójność z ogólnymi celami oraz strategią działania.

Podsumowując można postawić tezę, że spółki giełdowe z WIG Energia dążą do prowadzenia biznesu odpowiedzialnego, to znaczy takiego, który realizuje politykę zrównoważonego rozwoju gospodarczego, oraz takiego prowadzenia przedsiębiorstwa, aby celem priorytetowym było osiągnięcie równowagi między jej efektywnością i dochodowością a interesem społecznym.

Literatura

- Gos W., Hońko S., Szczypa P., 2013, *ABC sprawozdań finansowych. Jak je czytać, interpretować i analizować*, CeDeWu, Warszawa.
- Krasodomska J., 2012, *Ewolucja sprawozdawczości finansowej w kierunku sprawozdawczości zintegrowanej na przykładzie spółek Novo Nordisk i LOTOS*, [w:] B. Micherda (red.), *Kierunki ewolucji sprawozdawczości i rewizji finansowej*, Difin, Warszawa
- Kryk B. (red.), 2012, *Gospodarowanie i zarządzanie środowiskiem*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin.
- Kutera M., Hołda A., Surdykowska S., 2006, *Oszustwa księgowe. Teoria i praktyka*, Difin, Warszawa.
- Mazur-Wierzbicka E., 2005, *Koncepcja zrównoważonego rozwoju jako podstawa gospodarowania środowiskiem przyrodniczym*, [w:] D. Kopycińska (red.), *Funkcjonowanie gospodarki polskiej w warunkach integracji i globalizacji*, Katedra Mikroekonomii Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin.
- Micherda B. (red.), 2012, *Kierunki ewolucji sprawozdawczości i rewizji finansowej*, Difin, Warszawa.
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, Dz.U. z 2013 r., poz. 330 ze zm.

Źródła internetowe

- <http://www.cezpolska.pl>.
- <http://www.csinfo.org>.
- <http://www.ecbedzin.pl>.
- <http://www.enea.pl>.
- <http://www.gkpge.pl>.
- <http://www.kogeneracja.com.pl>.
- www.odpowiedzialnybiznes.pl.
- <http://www.pepsa.com.pl>.
- <http://www.tauron-pe.pl>.